

Nieuwe vondst van blauwe zwemkrab

Steven Campbell [honorair conservator kreeftachtigen, Natuurhistorisch Museum Rotterdam; kaars83@hotmail.com]

▲ De blauwe zwemkrab kort na de vangst door visserschip SL 42. (Bemanning SL 42)

Een schoonheid van een zwemmer. Dat is de vertaling van *Callinectes sapidus*, de wetenschappelijke naam van de blauwe zwemkrab. Deze goed herkenbare soort met zijn opvallende stekels op het rugschild kon onlangs worden toegevoegd aan de museumcollectie.

Beschrijving

Behalve de stekels zijn ook de blauwgrijze kleur van het rugschild en de blauwe kleur van de poten opvallend. Bij de mannetjes zijn de scharen voor een groot gedeelte blauw, bij de wijfjes rood. De buik is vrijwel altijd wit. Voor Nederlandse begrippen is dit een grote krab. Een volwassen exemplaar kan een rugschildbreedte van ongeveer 23 centimeter bereiken, maar meestal blijven ze kleiner. Met uitgestrekte poten kan een

groot exemplaar een afmeting van wel meer dan 33 centimeter behalen.

Ons exemplaar is gevangen op 5 maart 2018 op het noordelijke deel van de Thorntonbank, 'de Reeper' genaamd (coördinaten circa 51.35 N, 3.00 E). Dit gedeelte ligt net binnen de grenzen van de Nederlandse Noordzee. De Thorntonbank ligt ten westen van Zeeland en het noordelijke deel van België, nog voor Knokke-Heist. Het exemplaar zat in een sleepnet van het schip SL 42. De exacte vangst diepte is onbekend. De bemanning herkende de krab als een bijzonderheid en bewaarde deze voor de museumcollectie.

Exoot

De blauwe zwemkrab komt oorspronkelijk voor in Noord- en Zuid-Amerika langs

de Atlantische kust van Nova Scotia tot Uruguay. De soort komt ook voor langs de westkust van de Verenigde Staten. Op verschillende plekken is de blauwe zwemkrab gevestigd als exoot: Denemarken, Duitsland, Engeland, Frankrijk, Italië, Griekenland en van Turkije tot Noord-Egypte. In de Zwarte Zee is de soort eenmaal waargenomen. In de Stille Oceaan is de soort waargenomen in Japan.

De blauwe zwemkrab is een commercieel interessante soort, want het dier staat bekend als een lekkernij. Met name in de Verenigde Staten is men er dol op. De omgeving van Chesapeake Bay aan de oostkust is één van de grootste bronnen van blauwe zwemkrabben. De bijnaam voor de soort is 'Chesapeake Bay crab'. De quota liegen er niet om: tussen de 10 en 35 miljoen kilo krab

wordt jaarlijks verhandeld en dit voor de Verenigde Staten alleen al. In Nederland wordt de soort ook regelmatig (levend) verkocht op bijvoorbeeld de vismarkt op de Haagse Markt. Krabben die in Nederland verkocht worden, komen voornamelijk uit Turkije, waar de krab een plaag is. Een bekende vorm voor consumptie is de zogenaamde *soft-shell crab*; de krab is onlangs verveld waardoor het kalkpantser nog zacht is. Deze zachte krab gaat vers verpakt, bevroren of gefrituurd over de toonbank. De krab kan in zijn geheel worden gegeten, zonder gepeuter.

In de Noordzee

Het is onbekend hoe volwassen exemplaren hier in de Nederlandse Noordzee terecht zijn gekomen. Larven worden mogelijk aangevoerd via ballastwater van schepen. Wanneer de schepen onderweg zijn naar hun bestemming ontwikkelen de larven zich in het ballastwater tot hogere stadia. Als het water geloosd wordt in de haven van de bestemming komen deze ontwikkelde larven vrij en kunnen zich dan verder ontwikkelen tot jonge en volwassen krabben. Of de soort zich in de Noordzee permanent gevestigd heeft, blijft onzeker. De larven van de blauwe zwemkrab zouden zich niet kunnen ontwikkelen in de Noordzee omdat het water te koud zou zijn. Echter, er zijn meerdere waarnemingen gedaan van wijfjes met eieren op verschillende

locaties. De soort tolereert vervuild water en hierdoor is het niet ondenkbaar dat de soort zich wél kan voortplanten nabij industriegebieden waar koelwater geloosd wordt. Dit koelwater heeft een hogere temperatuur en dit zou mogelijkheden kunnen bieden voor larvale ontwikkeling én hogere overlevingskansen van volwassen exemplaren. Een andere factor betreft opwarming van de zee. Voor andere krabbensoorten is gebleken dat zij steeds noordelijker voorkomen sinds de Noordzee opwarmt; soorten als de ovaalkrab (*Atelecyclus undecimdentatus*), de flipperzwemkrab (*Polybius henslowii*) en de grijze zwemkrab (*Liocarcinus vernalis*) (Campbell et al. 2017).

In Nederland is de soort gevonden in Zeeuws-Vlaanderen, de Waddenzee, het Noordzeekanaal en op verschillende plekken buiten de kust. De blauwe zwemkrab leeft op zandbodems, modderbodems, rotsige bodems en grindbanken. In de Noordzee is hij gevangen en gevonden op zand- en modderbodems, en de stenige bodems van het Noordzeekanaal. Men kan de krab aantreffen in de getijdenzone, maar uit Nederland zijn daar nog geen waarnemingen van. Mochten er lezers zijn die deze opvallende krab wél gezien hebben in het getijdengebied, laat dat dan vooral weten. In zijn oorspronkelijke verspreidingsgebied wandelt de krab zelfs buiten het water nabij de waterlijn.

In de collectie

Ten tijde van de publicatie van 'Krabben van Nederland en België' van Hans Adema (1991) waren er 22 waarnemingen bekend. Deze zijn overigens over een periode van 50 jaar gedaan. Sinds 1991 zijn er nieuwe waarnemingen gedaan, waaronder in de Waddenzee, wederom het Noordzeekanaal en in Zeeland. Stadscoloog Martin Melchers uit Amsterdam heeft begin jaren 2000 zelfs levende exemplaren in een aquarium tentoongesteld. Deze krabben waren gevangen in het Noordzeekanaal.

Voor Nederland is de blauwe zwemkrab een bijzondere en fraaie exoot. Het gevangen exemplaar is een mooie aanwinst voor de collectie, omdat dit het eerste exemplaar is voor het museum. Dat het dier gevangen is in de Nederlandse Noordzee maakt het extra bijzonder. Het exemplaar wordt bewaard op 70% alcohol en heeft catalogusnummer NMR 9937-1459. ◀

Literatuur

- Adema, J.P.H.M. 1991 - De Krabben van Nederland en België (Crustacea, Decapoda, Brachyura) - Nationaal Natuurhistorisch Museum, Leiden
 Campbell, S., Van der Niet, E. & Langeveld, B. 2017 - Grijze zwemkrabben van het Noordzeestrand in de collectie - Straatgras 29(2): 53-54

▲ Elk potje heeft zijn eigen plaats: blauwe zwemkrab (NMR 9937-1459) in het collectiedepot. (Kees Moeliker)